

TWENTSE POST

MAANDBLAD VOOR TWENTE

HET LANDSCHAP – DE STRUCTUUR
DE NATUUR – DE MENSEN – HET
LEVEN – DE CULTUUR – DE VOLKS-
TAAL – DE GESCHIEDENIS – DE GE-
BRUIKEN – DE STREEKBELANGEN
DE ALGEMENE ONTWIKKELING

HFD. RED. J.W.M. GIGENGACK

NR. 4 APRIL 1969 8^E JRG.

◆

Saomenspraake tusken Geert en Luuks

◆

Redactie en Administr. TWENTSE POST
(waarin opgenomen tijdschrift Twenteland)
Beekstr. 51 Hengelo (O.) Tel. 17987
Amsterdam-Rotterdam Bank, Hengelo
Postrekening: 820018 t.n.v. Twentse Post
Abonnements-prijs f 4.80 per jaargang
Losse nummers 50 cent per exemplaar

Advertentie-tarieven op aanvraag. Gehele of gedeeltelijke
overname van artikelen enz. zonder toestemming van de Uit-
geefster verboden. Alle publicaties blijven eigendom v.d. Uitg.

STREEKTAAL

EEN MERKWAARDIG MAN

In 1788 kocht Mare Antoine le Vasseur de Cagny, markies de Thouars, de havezate 'Singraven' bij Denekamp.

Deze had een zoon George Willem Cornelis de Thouars, maar tussen vader en zoon strookte het niet. Toen dan ook zijn moeder in 1803 overleed, was het samenwonen op 'Singraven' van de vader en de lichtgeraakte zoon onmogelijk geworden en moest de zoon te Denekamp een andere woning zoeken. Deze vond hij op de zogenaamde 'fabriek' op het aangrenzende landgoed 'Beugelskamp': een uiterst bescheiden onderdak, dat wel niet met zijn eisen overeenstemde, doch wel bij zijn geringe middelen paste. Hier werd in mei 1807 de latere dichter GEORGE ANNE CHRISTIAAN WILLEM DE THOUARS geboren.

Zijn jeugd bracht hij door op de huize Noord-Deurningen, waar zijn ouders sedert 1808 woonden, dicht bij de Rammelbeek, in welke omgeving hij nevenvermelde klucht heeft gesitueerd.

Hij heeft een veelbewogen leven gehad. In 1826 was hij page van de koning, maar zijn gedrag maakte hem het verblijf aan het Hof onmogelijk. In 1830 was hij in militaire dienst en als 2e luitenant ging hij naar België, waar hij in de Lek bij Vianen bijna verdrong. In 1836 werd hij wegens wangedrag uit de militaire dienst ontslagen.

In het jaar 1846 schreef hij in de Zierikzeesche Courant beledigende artikelen tegen de kantonrechter van Ommen. Hij woonde toen in Heemse bij Hardenberg en moest voor de rechtbank te Zierikzee verschijnen. Om niet naar het verafgelegen Zierikzee te moeten reizen, liet Thouars zijn ziekte voor de burgemeester van Hardenberg en zijn huisdokter bij attest aantekenen en verzocht hij door de naast-bijgelegen rechter ondervraagd te worden. De rechtbank wees dit echter van de hand en besliste, dat hij gearresteerd en onder gewapend geleide naar Zierikzee overgebracht moest worden. Zo werd hij vier weken lang, van midden december 1846 tot midden januari 1847 bij bar winters weer, terwijl de sneeuw drie voet hoog lag, deels te voet, deels per kar als een misdadiger door vier marechaussees van plaats tot plaats gesleept. Bij oponthoud onderweg werd hij met dieven en bedelaars in hetzelfde gevangenisshok opgesloten, tot eindelijk Zierikzee was bereikt. Deze ruwe behandeling van beklagde verwekte toen algemeen verontwaardiging over het optreden van de justitie, en de mogelijk geesteszieke markies de Thouars werd zowel te Zierikzee als bij zijn terugkomst in Heemse als een martelaar voor de vrijheid met geestdriftig gejuich ontvangen. Hij werd veroordeeld tot 2 jaar en 3 maanden gevangenisstraf, f 250.— boete, betaling der proceskosten en verlies van het burgerschapsrecht voor 5 jaar. Hij vluchtte naar de Nedergraafschap Bentheim, waar hij nog enige tijd bij zijn moeder schijnt te hebben gewoond, tot hem door de dood van deze zwaarbeproeefde vrouw ook de laatste steun ontviel. Toen zonk hij maatschappelijk tot de laagste trede: als haveloos landloper en bedelaar zwierf hij langs de wegen en stierf 8 augustus 1850 in de Nedergraafschap, dicht bij de Nederlandse grens in de buurt van Coevorden in de diepste ellende ten huize van een arme, oude boerenweduwe, die de bijna verhongerde man uit medelijden in haar huis had opgenomen.

G. A. C. W. de Thouars wordt in het standaardwerk 'Overijssel' (Dev. 1931) een merkwaardig man genoemd. In zijn goede jaren heeft hij als dichter enige naam gemaakt met gedichten in 't Twents. Zijn 'Breef van Swooflings Hinte oet Amsterdam an zien volk in De Lutte bieje Ollenzel' (uit 1840) publiceerden wij in de Twentse Post van okt. 1964. Zijn 'Saomenspraoke', een wijsgerig en amusant verhaal op rijm (gepubl. in de Overijs. Almanak van 1839) volgt hieronder als 'couleur locale' bij de 'Kroniek van Denekamp'.

SAOMENSPRAOKE

TUSKEN GEERT EN LUUKS AN DE RAMMELBEKKE (TUSKEN DENNENKAMP EN NOTHOORN)

Geert:

't Is wal te zeen, dat 't zundag is;
Wat bist doe oet de podde! ¹⁾
Doe zöst er warkeldaags manks oet,
As kröpste duur de modde.

Luuks:

Heerjee. Ik gao oet vri'jen, Geert.
Za'k dan zo smoestrig lopen?
't Wödt endliks ernst, geleuf mi'j haal,
Ze hebt mi'j laoten roopen.

Geert:

Um mi'j trouw i'j den gaffeltand,
Dee blage van ne deerne,
Dee prakke ²⁾ en steerthakke ³⁾ oet ons darp.
Ik gun de grap oe geerne.

Wat hebt de naobers, waar ze ok wont,
Met 't wicht neet al te stunteren?
Noe geet het hier, dan geet het daor
Te gloepen en te slentern.

Een habbedoes ⁴⁾ of vief zes,
Dat kan em niks verschellen.
Ik wik ⁵⁾ t iej 't, Luuks, zien Oote ⁶⁾ hef
Met 't wicht genog te stellen.

Waraai waor, 't is al vake zegd,
Ne smoesge spalterbasse ⁷⁾,
Nen schöttel, schuute en gaffeltand,
Brenk nums wat in de kasse.

'n Wicht, dat in de kèrke zit
Te gapen en te gabbeln,
En waor het geet en waor het steet,
Van naoberleu mot babbelen.

Dat grient en huulebalkt as 't wil
En rondschof op de straote,
En zieden vlochten draegen wil,
Heurt op ne Havezaote.

Ik zegge, 'n hebberechtig aos,
Ne lempe en kaekelmeuje.
Daor keu'j met harrewitsen, Luuks.
Geleuf mi'j haal, dat keu'je.

Daor keu'j met froslen ⁸⁾, kuren ⁹⁾, vrind,
Daor keu'j oe good um schmiegen ¹⁰⁾,
Al zo'j ok iederbod van 't wief
Ne poete ¹⁾ um de oren kriegen.

En worde iej kanoes¹²⁾ in de kop
 Dan gao'j an 't hokketokken;
 En eer den dag ten ende löp,
 Gef 't aanders wat as smokken¹³⁾.

Mer alle gekheid noe ampat,
 Iej könt er nich met hoezen:
 't Hef altied ruustig weer in 't heufd
 En holdt van roezemoezen.

Bo, zee es an. Mien leeve tied,
 Het löt zich geerne noppen¹⁴⁾:
 Iej kuunt het as rapschuttel volk
 Bi'j dage en nachte roppen¹⁵⁾.

De deerne is as blinkend staol,
 A'j 't angriepst wödt het roestig;
 't Is as 'n arksel¹⁶⁾ wit papier,
 Nen handgrop maakt het smoestrig.

Zee, Luuks. Ik rao diej as mien'n vrind,
 Mar wis doe 't kätken pakken,
 Gleuf wat ik diej zegge, man.
 Het zal diej rabbezakken¹⁷⁾.

Iej meket voort van dag tot dag,
 Mar eenmaol is 't te late;
 Want kump de wiezemoor¹⁸⁾ in 't spel,
 Dan zit iej met oe Kate.

Luuks:

Te duuvelslao! Iej hebt geliek,
 Iej kuiert as nen wiezen.
 As ik met Katien trouwen gao,
 Dan krieg'k nog sinkeziesen¹⁹⁾.

Mar kank dan nich de bekke schraon²⁰⁾,
 Löp 't mi'j perfos²¹⁾ es tegen?
 Mi'j dunkt, hef 't ees nen halsband um,
 Dan zal 't zik nog wal eegen²²⁾.

En weeste, het zit zo dikke in 't roet²³⁾;
 Dit vlas heurt alle ziene.
 Jongs, Geert! Wat kon'k ophoosten²⁴⁾, vrind
 Smeet het ziene boöle bie'j 't miene.

't Is rechtevoort nen schrandern tied,
 Men mot zo naauw nich kieken.
 Kaa hef goo nägelholte an 't lief;
 Dat zol bie'j 't geld mi'j lieken.

Geert:

Ha, baas! Ik krieg diej in de mot;
 Doe zöst méer op de schieve.
 Hol diej mar lukes²⁵⁾, 't loent diej nich
 Hier op de Haar te blieven.

Mar mäötken, eer 'n jaor vervlög,
 Holt Kate 't met nen ander.
 Doe mosterbreur en doedeldop,
 Wat bist' nen gekken Sander.

Begripste nich, dat geld noch good
 Geluk in hoes kan bringen?
 Doe höörst toch van den Preakstool smons
 Dat oalde deuntien zingen?

Luuks:

Jandorie Geert, daor zeps-te-wat,
 't Wicht knip de katt' in 't duuster.
 Wat höör ik an de bansdeur vaak
 Nog 's aovends laat gefluuster.

Bi'j wies! Ik zegg' diej, now is 't oet;
 Ik gao naor aandre wichter.
 En nem 'n good gestäädig wief,
 Al weg't ok tien pond lichter.

Waor zit de meeste gunst²⁶⁾ in, Geert?
 In blonden of in gellen?

Geert:

Bo, zegt mi'j ees, mien leeve man,
 Hoo kan'k oe dat vertellen?

Luuks:

Dat vlassig haor... ik weet het nich,
 Het zol mi'j nich bevallen.
 En toch — dee blonde wichterties
 Zee könt zo aorig kallen.

Geert:

De wichter zint noch nich beteun,
 En daorum, Luuksmaot, teuf mar.
 Mien wief is broen as Deurinks vul²⁷⁾,
 Mar 't meuit mi'j niks, dat leuf mar.

Luuks:

Dien wief is broen as Deurinks vul?
 Dat lögs te, 't is nen gellen.

Geert:

Al is het broen, of gel of greun,
 Mien God, wat kan dat schellen?

'k Zee nooit nich naor het haor van 't peerd,
 Mar alied naor zien' deugde.
 'n Eerlik härt bie'j stevig vleis
 Dat gef eerst rechte vreugde.

oldenzaal

GESCHENKBON

G. Morselt p.

Zoveel schitterende geschenken...
En evenzoveel verschillende smaken.
Geef een geschenkbbon.

Blij met een geschenkbbon

G. Morselt

Voor
een deskundig uitgewerkte

C.V.-installatie

E. HEIDEMANN & Zn

Boterstraat 13-15, tel. 2077
Eekboerstr. 71, tel. 2708; b.g.g. 2349

OLDENZAAL

tricoloren
drymasteren

verven

Ootm.str. 47-49

Tel. 2091

**de zaak met meer
dan 150 toonkamers**

Foto's könt nich kieken
(Mer onze foto's möj bekieken)
fotohandel

't Kiekeske

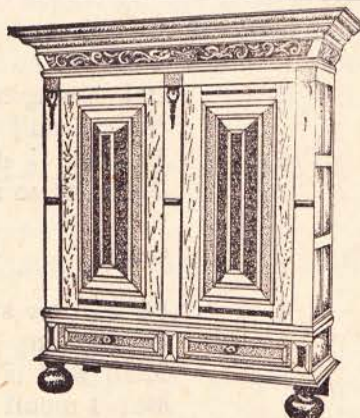
KIP KIP KIP

regelt Uw deukt Uw spuit Uw
schade auto uit auto

AUTOSPUITBEDR./UITDEUKINR.
Esstraat 6 — Tel. 2251 — Oldenzaal

ERRES TELEVISIE PHILIPS

Ben Lansink Oldenzaal
Grotestr. 20 Tel. 2981

Door de eeuwen heen een meubel-
stuk, dat sfeer geeft in elk interieur.
Permanente expositie in onze toon-
zalen van vele modellen Gelderse
kussen- en rankenkasten

Smellink — Oldenzaal

Denekamp

Tassen en Lederwaren

GROBBE

Brinkstraat 46 - Tel. 1456 - Denekamp

DENEKAMP..

Dan een bezoek aan het museum:
„Natura Docet”. Of een wandeling op
't landgoed Singraven met watermolen
en een rondleiding in het kasteel.
Inlicht: VVV, Grotestr. 15. Tel. 1205; bgg 1310.

VOOR **KLASSIEKE EN**
STIJLMEUBELEN

[tevens eigen fabrikaat
naar eigen ontwerp]

fa Busscher & zn

Woninginrichters
Denekamp Tel (05413)1226-1478

Coöp. Aan- en Verkoopver.
van de A.B.T.B.
DENEKAMP

Veevoerders - Kunstmest - Bestrijdings-
middelen - Land en Tuinbouw Art.

Metalen deuren en ramen:

OTTENHOF

Naaml. Venn. — Denekamp

Boerenleenbank

Denekamp

de bank.

voor iedereen

Autobus-
onderneming
Oldenzaal

Lijndiensten
Oldenzaal - Denekamp - Grens - Nordhorn
Moderne touringcars
Uitgebreid reizenprogramma
In de zomermaanden elke dag tochten in Overijssel
en het Duitse grensgebied

MONUMENTEN

BEZICHTIGING 'HAVEZATE SINGRAVEN'

DENEKAMP — De „Edwina van Heekstichting”, eigenaresse van het landgoed 'Singraven', heeft in maart jl. besloten, verruiming te geven aan de mogelijkheden tot bezichtiging van de havezate. Er zal op de wekelijkse bezoekdagen meer tijd beschikbaar zijn voor rondleidingen terwijl in de maanden juli en augustus ook de zaterdagen voor bezichtiging worden ingelast.

Op 15 april zal het Huis weer worden geopend. De bezichtigingstijden zijn voortaan aldus:

15 april - 1 juli maandag, woensdag en vrijdag om
[10.00, 11.00, 14.00 en 15.30 uur.

1 juli - 1 september maandag, woensdag, vrijdag
en zaterdag om 10.00, 11.00, 14.00 en 15.30 uur.

Het maximum aantal personen per rondleiding blijft gehandhaafd op 12. Kaarten zijn verkrijg-

baar bij de uitspanning 'de watermolen van Singraven. De toegangsprijs bedraagt f 1.50 per volwassene en f 0.50 voor minderjarigen; (kinderen beneden 15 jaar worden niet toegelaten).

Het 350 ha grote landgoed rond de havezate blijft grotendeels gesloten gebied. 'De Beugelskamp' was tot aan de dood van de vorige eigenaar mr. J. W. F. Laan in 1966 reeds vrij toegankelijk, terwijl personen in het bezit van een wandelkaart altijd al toegang hadden tot 'Het Harseveld'. Vorig jaar juni sprak het Denekamper raadslid dhr. W.J.A. Meyering openlijk zijn spijt uit over het feit, dat de gemeente Denekamp in de dertiger jaren liefst 19 publieke wegen, die dwars door 't landgoed liepen, met wijlen mr. Laan heeft geruimd tegen 't huidige sportterrein van DOS'19. „We hebben toen nog een protestvergadering gehouden,” herinnerde zich het raadslid. „Maar dat was toen al te laat. Mr. Laan heeft daarna steeds meer gedeelten van zijn landgoed afgesloten.”

't Wief dreg gen zieden heuskes²⁸⁾, Luuks
Mar 't is nen baas met spinnen.
Het menske kan veur allegaar
In 't hoes het brood wal winnen.

't Is zinnig²⁹⁾, en 't volk dat zegt:
't Holt van gen gegiebel.
't Geet zundags vlietig naor de kerk,
En 't les dagens in de biebel.

Ze gef een ieder 't ziene, Luuks.
En zal zich nooit vervretten.
Gen dènstmaagd met nen voelen bek,
Ooit op den schupspaan³⁰⁾ zetten.

Ze geet 's moas vroom an 't wark,
Ze is nooit nich op den biester.
En löp ze ook met nen leugen tuk,
Ze zingt nog as nen liester.

Ze maakt mi'j nooit nich doller, hөөr,
Mar smokt mi'j mangs ter deege.
En o, mien lutken ruddik³¹⁾, Luuks,
Dee giert dan in de weege.

't Verwit mi'j nooit: 'doe hes gen geld!
Dat doot de rieke wieve.
God dank, dat Liesbet, Liesbet is,
En dat ik Geertman blieve!

Luuks:

Zo'n wief is 't beste tiedverdrief,
Pedows! Ik gao an 't zeuken.
Men zol dee rieke vrouleu haost,
Jan-straft-miej-haall!, vervleuken.

Ik gao zo glieks naor Kate hen,
En breng eer 't achterhekke³²⁾.
Wat za'k met zonne kizz'biss³³⁾ doon
Hier an de Rammelbekke?

Ik wil 'n wief as Liesbet is,
Dat in gin must blif liggen.
Mar, veur de zonne in 't venster glöp,
Mi'j wettert³⁴⁾ kalf en biggen.

God, Geert, wat hes mi'j good eraon;
Heerjee, wat bin'k toch bliede!
Ik leuv' die al mien lèven geern,
En kiek nooit weer naor rieke deerns,
Of juffertjes in 't ziede.

De Thouars, 1838.

1) podde: modderplaats; (vergelijk: po[e]delig, d.i. vervuild; Twents: 'smoestrig'). 'Oet de podde wean': er netjes uitzien. 2) prakke: eigenzinnig kind. 3) ste[r]thakke: afval van de vlasplant; (zie Tw. Post sept. '68, blz. 3: 'Van vlas tot linnen'). 4) habbedoes: .. (redactie niet bekend) .. 5) wikken: verzekeren, garanderen. 6) Oote: moeder; 'Ootmoetjen': grootmoeder. 7) spalterbasse: wildebras; 'Spring in 't veld'. 8) froslen: stoeien. 9) kuren: babbelen. 10) schmiegen: zich heimelijk gedragen. 11) poete: klap. 12) kanoes in 'n kop: boos. 13) smokken: kussen. 14) noppen: knabbelen door paarden in elkaars manen. 15) roppen: roepen; ook: plukken. (Hee zöt er oet as ne geropte gaans: als een geplukte gans). 16) arksel: vel. 17) rabbezaken: schrapen; met hebzucht bijeenbrengen. 18) wieze-moor: vroedvrouw. 19) sinkeziesen: .. (redactie niet bekend) .. 20) schraon: schoonmaken (van beken en vijvers). 21) perfos: overmachtig. 22) zik eegen: beheersen. 23) roet: gewas. 24) können ophoosten: royaal kunnen ompringen met geld. 25) zik lukes holden: kwassie-onnozel reageren. 26) gunst: voordeel; (Der zit gen goons in de grond: onvruchtbaar land). 27) vul: veulen. 28) heuskes: kousjes. 29) zinnig: gedwee. 30) op den schupspaan zetten: dreigen met ontslag. 31) ruddik: kerel; (ruddeken: kleine vent). 32) 't achterhekke brengen: de verkering uitmaken. 33) kizzbis: aanstellerig persoon. 34) wettern: vloeibaar voedsel geven.

HET SPEELGOEDPALEIS

Teutelink

Enschedesestr. 22, Hengelo

de **Bokdams**
voor **DANSLES**
Drienerstraat 37
Telefoon 13514

Broekhuis

de boekhandel

met de grote keuze!

Enschedesestraat 19 - Hengelo

Het beste adres voor:

**GEDISTILLEERD, WIJN, BIER,
LIKEUR, LIMONADE**Fa. Jac. Krabbenbos
Molenstraat 18

COOP.

RAIFFEISENBANK

BOERENLEENBANK

Parallelweg L.S. Hengelo Tel. 10061
Bijkantoren: Oldenz.str. 168, Beukweg 81

● MEUBELEN

● TAPIJTEN

● BEDDEN

| E | **PETRI** voor de moderne
woninginrichting! |
MARKTSTR. 15

BLOEMSIERKUNST

K. Hunia & Zn.

Tuindorpstraat 38, Tel. 12751

Timmerfabriek

Hannink

Hengelo (O.) — Tel. 13701

Levering van:

kozijnen, ramen, deuren, trappen
enz. voor utiliteits- en woningbouw**H. J. Krakkers**

AANNEMERSBEDRIJF

Tel. **Hengelo** 12964

Nieuwbouw, Onderhoud- en Betonwerken

PORTJEDeldenerstraat 8
Hengelo (O.)DAMES-, HEREN-,
KINDER-PYAMA'S
EN -ONDERGOED,
SCHORTEN, ENZ.
Altijd goedkoop**Ruischer en Hartgers**Voor elektrische apparaten
en installatiewerkenDRIENERSTRAAT 4 — HENGELO
(tel. winkel: 14878 — tel. installatie-afd. 10436)**HOBBYHUIS
Hackfort**

BERGWEG 9, HENGELO

VIOS gebouw

Self Service

maaltijden à f 2.85

(Ook bij U aan huis)

Beekstr. 10, Hengelo

TEL. 05400-12612

VERSTEEG's veearve

veur hoës en earve

Molenstraat 20

Hengelo (O.) — Tel. 12207

Bonneterie SPECIAAL-
ZAAK:

Blouses - Rokken - Vesten

Molenstr. 5, Tel. 17382, Heng.

Automobilbedrijf

Van Laar

en

Feijten

Enschedesestr. 127 - Tel. 13983 - Hengelo

DAF

MORSINK
SOLASPECIALZAAK *Servieren*

Weemenstraat en Kotmansweg

Doe het zelfWij leveren hiervoor P.V.C. vloer- en
wandtegels (reeds vanaf f 5.80 p. m²),
plakplastics, mozaïek, lijmen, beits etc.

VLOERENBEDRIJF

A. F. Pierik &**F. Boerkamp n.v.**Wolter t. Catestr. 5, Tel. 14064
Hengelo (O.)**H. ter Braak**Gasconvectoren, Haarden, Electro-
en Sanitair

Bornsestraat 24

Tel. 16137

Automobilbedrijf**ERNE**Delden.str 42
Tel. 2120**FIAT**
500vanaf:
f 3799

BEHANG EN VERF

Fa. **Wed. J. Walhof**

Beekstr. 29 Hengelo

Voor al uw

wapens en munitie

naar

Wapenhandel

HUISKES

Molenstraat 15

Delden

KRONIEK VAN DORP EN STAD

DENEKAMP — Het leven in de parochie Denekamp met zijn buurtschappen Beuningen en Noord-Deurningen stond in de feodale tijd sterk onder invloed van de grootgrondbezitters in de omgeving.

- 'De Hoff to Degeninchem' (goedsvrouwe: de Ab-
[dis v/h Stift Metelen, Dtsld.);
- 'Havezate Singraven' (leenheer: de Bisschop v.
[Utrecht¹);
- 'Borg Beuningen' (leenheer: de Bisschop van
[Utrecht²);
- 'Havezate Noord-Deurningen' (leenheer: de Abt
[v/h Stift Vreden, Dtsld.³);
- 'Havezate Beugelskamp' (leenheer: de Bisschop
[v. Utrecht⁴);
- 'Havezate Harseveld' (geen riddermatig goed,
[doch enkel een edelmanshuis⁵).

Al deze Huizen ('De Hoff' niet meegerekend) hadden een gestoelte in de kerk van Denekamp, *'in 1795 door de Franse Emigranten agter malkanderen afgebroocken en aen de alverteerende vlammen opgeoffert geworden'*, aldus het Notulenboek van de kerkeraad van Denekamp.

Herhaaldelijk liggen de adellijke bewoners van genoemde landhuizen (*'t Harseveld* blijkbaar uitgezonderd) met elkaar overhoop waar het gaat om handhaving van hun al of niet vermeende rechten en de uitoefening van macht. Daarnaast tonen zij zich eensgezind in hun opstelling tegenover kleine luiden, de marke- en dorpsbewoners.

VOETNOTEN

- 1) Bovendien kon de Bisschop v. Utrecht als eigenaar van de hoeven 'Alarding' (Boerrichter) en 'Loyne', van welke erven gronden zijn uitgegeven voor huissteden, invloeden doen gelden in het parochiële leven van Denekamp; (L. A. Stroink: 'Stad en land van Tw.', blz. 179-180).
- 2) Het Huis genaamd Borch in Boeningen, Bonynge of Borchbeuningen in het richterampt Oldenzaal behoorde — waarschijnlijk reeds in de 14e eeuw — toe aan het geslacht VAN BONINGEN; (voor nadere gegevens zie mr. G. J. ter Kuile: 'Geschiedk. Aantekeningen op de Havezathen v. Tw.', ao. 1911, blz. 65 ev. Verder: Tw. Post, jrg. 1963, no. 2 en jrg. 1967, no. 7).
- 3) Havezate Noord-Deurningen (oorspronkelijk het erve Lubberinck), in latere tijd bekend als het Gravenhuys, behoorde in de 16e eeuw toe aan het riddermatige geslacht der MOERBEKE'S; (voor nadere gegevens en afbeeldingen zie mr. G. J. ter Kuile: 'Geschiedk. Aant. op de Havez. v. Tw.', ao. 1911, blz. 146 ev.). Een historische schets over de buurschap Noord-Deurningen publiceerden wij in Tw. Pst. jrg. 1962, nrs. 8 t/m 12 en jrg. 1963, nrs. 1 en 2.
- 4) Het huis Beugelscamp, in het gerichte Ootmarsum, was oudtijds een riddermatige havezate, samengesteld uit de twee oorspronkelijk leenroerige erven Boelijes-

DENEKAMP IN DE 17de EEUW

Meer dan eens deden zich botsingen voor tussen de eigenaars van 'Singraven' en hun naburen op 'Borg Beuningen' en 'Beugelskamp' aangaande het bestuur der kerk van Denekamp en het beheer der kerkelijke goederen.

Ernstige wrijvingen tussen 'Borg Beuningen' (waarvan de heren zich beschouwden als voornaamste stichters van de kerk te Denekamp) en 'Huis Beugelskamp' leidden in de jaren omstreeks 1600 soms tot onverkwikkelijke scènes in de kerk, waar de een de ander met een rapier, *'meer gelijkend op een braadspit dan eens eerlijken mans weer'*, te lijf ging.

In 1611 raken de eigenaars van de naburige goederen 'Singraven' en 'Beugelskamp' in ernstige geschillen gewikkeld over de rechten van jagen, vissen en houthakken en over het gebruik der woeste markegronden tussen beide huizen. Bijna twee eeuwen later — in 1796 — werden deze geschillen beëindigd bij het 'Eeuwig Accoord', afgesloten tussen de eigenaars van 'Beugelskamp' (uit de familie VAN RAET) en MARK ANTON DE THOUARS tot Singraven;⁶).

Pastoor J. G. Geerdink († 1879) vermeldt in zijn 'Kroniek van De Lutte', uitg. 1949, blz. 69:

„In 1619 wordt er — in de Plechelmusstad — Kapittel gehouden en onderzocht, welke boerenplaatsen in Beuningen onder de parochie van Oldenzaal behooren. Het wordt bewezen, dat allen, die om den Beuninger Dam wonen, niet onder Denekamp, maar onder Oldenzaal hooren, bijv. Eppink, Heupink, Auste, Stennebrink, beide Meyerink(s) enz. Aanleiding tot dat onderzoek was

camp ofte Boelgescamp én het Broekhuis. In 1457 beleeft bisschop David van Bourgondië een zekere ALEIJD VAN HEIJDEN met genoemde erven in het kerspel Degeninchem. In latere processtukken wordt het beschreven als *een oude riddersitz, bevestigd voor allen viantlijcken aanval, met de wapens der geslachten in de camynen en steenen uitgehouwen, een steengebou met so massive muren en so met syn hoge toren als alleen het huys Saesveld in Twente egael heeft.* Voor nadere gegevens zie mr. G. J. ter Kuile: 'Geschiedk. Aant. op de Havez. v. Tw.', ao. 1911, blz. 46). W. H. Dingeldein vermeldt, dat Huis Beugelskamp omstreeks 1575 werd gebouwd door de Van Twickels; ('Singraven', ao. 1958, blz. 116). 'Op de Beugelskamper Mors, die door de Kampbeek geheel wordt doorstroomt, liggen nog restanten van voormalige visvijvers. Een als woning ingericht voormalig bouwhuys werd in maart 1964 wegens onbewoonbaar-verklaring, afgebroken; (zie foto in dit nummer). Ter Kuile vermeldt in 'Twentsche Eigenheimers', blz. 388, dat Prins Maurits, toen hij tijdens de belegering van Oldenzaal (19 okt. - 23 okt. 1597) onverwacht bezoek ontving van zijn stiefmoeder, de prinses-weduwe Louise de Coligny, die vergezeld was van de jeugdige Frederik Hendrik en van prinses Charlotte Brabantine van Oranje, de hoge bezoekers een verblijf liet aanbieden op *'het huys van den edelman Wikkell, leggende an den weg van*

waarschijnlijk het volgende: Denekamp wilde geen predikant aannemen, maar de pastoor Andreas Bruggink preekte voor Roomschen en Protestanten, zoodat de menschen niet meer tot de Sacramenten gingen. Daarom werd hem rechtmatig dat gedeelte van de parochie ontnomen, want het was vroeger van Oldenzaal afgescheiden."

Voortdurende strubbelingen tussen roomsen en protestanten in Twente waren oorzaak, dat er onderhandelingen gevoerd werden te Roozendaal, die in 1627 hebben geleid tot het 'Accoord van Roozendaal', ook genoemd 'het Oldenzaalse Interim'. De verhoudingen tussen de verschillende confessies waren echter zozeer vertroebeld, dat Ridderschap en Steden van Overijssel deze overeenkomst 5 jaar later — in 1632 — weer introkken.

In Denekamp, waar de kerkmeesters katholieke boeren waren gebleven, dienden HERMAN en JOHAN SCHULTE een klacht in bij de Drost over de aanmatiging van de predikant GERH. PALTHE, aldus de steekhistoricus Dingeldein. „Deze klacht bood de goedsheren (van 'Singraven', 'Borg Beuningen' en 'Beugelskamp') een welkome gelegenheid tot een staatsgreep in het klein. Zij, die tot dusver altijd door godsdienst- en burentwisten met elkander overhoop hadden gelegen, sloten zich nu nauw aaneen, om — onder voorwendsel, dat door

Uit de oude doos een vergeelde foto van het in 1964 afgebroken bouwhuis der havezate 'Beugelscamp'; (de opname werd circa 45 jaar geleden gemaakt). De besnorde heer op de voorgrond is Christiaan Maurits van Blanken, die zijn bezitting in 1924 verkocht aan de toenmalige eigenaar van de havezate 'Singraven', wijlen mr. W. F. J. Laan. De paarden van de heer Van Blanken worden vastgehouden door dhr. Oude Griep (links). Rechts een dienstbode, mej. Rosing, die later huwde met de chauffeur van mr. Laan, de heer Harmsen. De zittende vrouw is een logé van de fam. Van Blanken.

slecht beheer het vermogen der kerk in de laatste tijd schade had geleden — de gemeenschappelijke belangen van hun stand tegenover de boeren door te drijven." Begin 1650 kwamen zij met een vertegenwoordiger van Drost Van Heyden, welke laatste in Ootmarsum zijn residentie had, twee keer in de kerk van Denekamp bijeen, zagen de kerkelijke rekeningen na en zetten de kerkmeesters uit het beheer der kerk, om dit vervolgens geheel aan zichzelf te trekken. „Wel kwamen de boeren hier-tegen in fel verzet — 'met furie en dadelyckheden' (handtastelikheden) — maar dit baatte hun niet, want de drost van Twente was op de hand van de goedsheren."

Tijdens de Münsterse invasies van 1665/66 en 1672/74 (onder leiding van de Vorstbisschop van Münster, bijgenaamd 'Bommen Berend') waren de roomse goedsheren van 'Borg Beuningen' en 'Beugelskamp' heer en meester in Denekamp. (In het Oude Doopboek van Denekamp lezen we: „Het was in deze dagen dat de Bisschop van Münster door 't senden van veele Paapen het land bedorf en de Paepisten verbitterde, soo danig dat Ds. GERHARDUS PALTHE toenmaals kerk en weeme van Denekamp aan haar moest overlaaten en op 't Huys to Nordeurninge voor de gereformeerden dienst moest doen, alwaer en in welke tyt syn Eerwaarde in den Heere ontslapen is 1672 of 1673.") Na de vrede van Keulen (1674) keerde de van 'Singraven' gevluchte GERHARD SLOET terug en herstelde als dictator en organisator de alleenheerschappij der Gereformeerden in versterkte mate, aldus nog steeds Dingeldein. Eerst in de volgende eeuw (1759) gelukte het de beide GRAVEN VAN RECHTEREN tot 'Noord-Deurningen en Borg Beuningen' om ANTON BARTHOLD SLOET voor geruime tijd uit zijn positie als eerste ouderling te verdringen, en sedertdien speelden de heren van Nrd-Deurningen de eerste viool in kerkezaken; 7).

Dennerach; (volgens Dingeldein 't Huis Beugelskamp te Denekamp). Daar confereerde hij in familieraad met hen en gaf hij zijn toestemming tot het huwelijk van zijn zuster Charlotte Brabantine met den Hertog van Tremouille.

- 5) Huis Harseveld te Tilligte werd in 1663 gebouwd naar een ontwerp van de Amsterdamse architect Philips Vingboons in opdracht van BALTHASAR, zoon van JONKER GIJSBERT UP DEN BERGHE, (commandeur van het Duitse Huis te Ootmarsum), welke laatste in Tilligte boerderijen en gronden had aangekocht en er de 'plantagie Harseveld' stichtte. In een 'Kroniek van Tilligte' hopen we t.z.t. nader terug te komen op dit edelmanshuis).
- 6) Mr. G. J. ter Kuile: 'Geschiedk. Aant. op de Havez. in Tw.' (1911), blz. 50.
- 7) W. H. Dingeldein: 'Singraven' (1948), blz. 56-58.
- 8) Idem, blz. 60.
- 9) dr. B. H. Slicher van Bath: 'Een samenleving onder spanning' (1957), blz. 430 ev.
- 10) Idem, blz. 646 ev.

Gelijk het zich toedroeg in kerkelijke zaken, verging het ook in wereldlijke aangelegenheden. „*Tal van passages in de markeboeken, vooral in dat van Noord-Deurningen (beginnend in 1605 en bewaard in het Huisarchief van 'Singraven') leren onomstotelijk, dat de goedsheren zowel op de holtingen als in dagelijkse zaken der marken een overwegende invloed opeisten. Gelijk dit bij het beheer der kerkelijke goederen in 1650 het geval was, was het hun opzet ook in markezaken de gewone vrije boeren, die nochtans op gelijke rechten als de aanzienlijken aanspraak konden maken, naar het tweede plan te verdringen. En hierbij trokken zij één lijn en lieten hun dagelijkse veten rusten. Maar ook werden er persoonlijke geschillen tussen de edelen op de holtingen uitgevochten, waarbij de anderen stellig met stille voldoening en leedvermaak hun debatten, vol insinuaties, hebben gevolgd,*” zo besluit Dingeldein;⁸⁾.

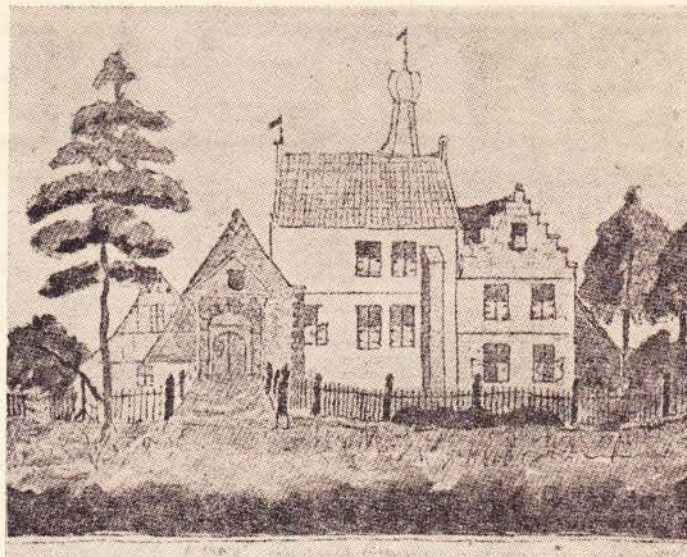
OORLOGSMISERE

In het begin van de 17de eeuw had de 80-jarige oorlog (1568-1648) reeds enige decennia zijn stempel gedrukt op het Overijsselse platteland. Prof. dr. Slicher van Bath in zijn historische sociografie van Oostnederland, noemt de nood het hoogst in de richteramten Ootmarsum, Oldenzaal en Kedingen, waar — blijkens de verpondingskohieren van 1601 en 1602 — respectievelijk 32 pct., 28.4 pct. en 28.6 pct. van alle erven waren verwoest. (Beter er aan toe waren Diepenheim, Haaksbergen, Enschede en Delden, met een percentage verwoeste erven van resp. 24.3, 17.3, 7.8 en 6.6 pct. Borne, Almelo en Vriezenveen schijnen in het geheel niet te hebben geleden.)

De graad der verwoestingen was dus plaatselijk zeer verschillend. Dit is ook binnen de richteramten nog weer het geval. In het richteramt Ootmarsum zijn de buurtschappen Brecklenkamp en Noord-Deurningen voor meer dan 50 pct. getroffen door 't oorlogsgeweld. De buurtschap DENEKAMP van 35 tot 49.9 pct.

Daar de oorlogsjaren in dit gebied nog lang niet teneinde waren, is de toestand na 1602 zeer waar-schijnlijk nog erger geworden;⁹⁾.

Omdat de Staten bij de inning van de grondbelasting voor ieder schout- of richteramt een bepaald bedrag vaststelden, zónder rekening te houden met de verwoestingen (de inwoners moesten maar zien hoe het bedrag op tafel kwam), hadden de boeren er belang bij, dat er zo weinig mogelijk land ongebruikt bleef liggen. Al waren vaak de huizen verwoest of door de bewoners verlaten, het land werd

Deze tekening van het huis Beugelskamp is in 1733 door Meyling vervaardigd en door mr. G. J. ter Kuile opgenomen in zijn standaardwerk „*Geschiedkundige Aantekeningen op de Havezathen van Twenthe*”.

stuksgewijze door anderen gepacht. In sommige buurtschappen pachtten de buren gemeenschappelijk enige woeste erven, zo in het richteramt Ootmarsum in de buurtschappen DENEKAMP, Fleringen en Klein Agelo.

Naast dit *communaal gebruik* van woeste erven, die aan particuliere personen of aan instellingen behoorden, komt in deze tijd ook voor de *perceelsgewijze verpachting* der erven. Slicher van Bath merkt op, dat het streven naar het behalen van een hogere pacht sterk onder stedelijke invloed staat: 'de geldeconomie en het winststreven beginnen in de 16e eeuw van uit de steden het platteland binnen te dringen. Het is bekend, dat naar verhouding de losse percelen land een hogere pacht opbrengen dan de erven in hun geheel. In de buurtschap DENEKAMP is in 1601/2 een erf van 17 ³/₄ mud verhuurd aan 17 verschillende pachters, een zeer ver doorgevoerde splitsing. Veelvuldig is men ook in de 17e eeuw nog niet tot de perceelsgewijze verpachting der erven overgegaan;¹⁰⁾. Wel zien we dat in de 17e eeuw de levering van produkten in natura alsmede de verrichting van diensten geleidelijk plaats maken voor betalingen in geld; in het dorp DENEKAMP moet een huurder van een huisje met een stuk land, welke aan de kerk behoren, het uurwerk van de toren stellen;¹¹⁾. ⇨

11) Idem, blz. 667; ('...daer voer hie het uhrwerck stellet.')

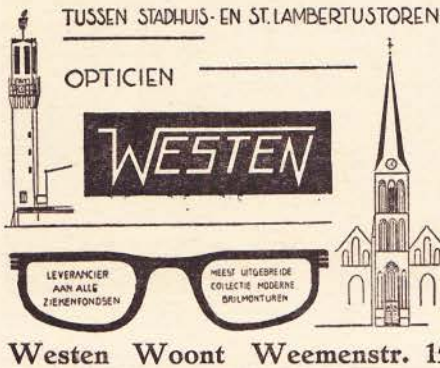
12) Mr. G. J. ter Kuile: 'Twentsche Eigenheimers', blz. 318.

13) Idem voetnoot 11, blz. 69.

SPAR = SPAR

TUSSEN STADHUIS- EN ST. LAMBERTUSTOREN

OPTICIEN

WESTEN

LEVERANCIER
AAN ALLE
ZIEKENFONDSEN

MEEST UITGEBREIDE
COLLECTIE MODERNE
DRIJLMONTUREN

Westen Woont Weemenstr. 15

Eethuis
„'t Centrum”
(Eig. B. Droste)
BEEKSTRAAT 5 - HENGELO

prima keuken

Specialiteit: Zigeuner-Bief
Geopend van 23.30 tot 00.4 uur

Heel Twenteland koopt bij:
Woninginrichting
Van Dijk
Drienerstraat 12, Tel. 13837

Voor uw cursus Steno, Typen, Talencorresp., Avond-Ullo, Middenst., Privé-secretaresse, Boekhouden naar:
V.T.S. Steynstr. 51-53
Tel. 12406

Diverse plaatsen

BOERENLEENBANK
Weerselo

Verzorgt al uw bankzaken. Hoogste spaarrente.

Wee rekken kan geet naor
zölfbediening
PARAAT
Glanerbrug: bij TET-bushalte
In 'n lunchroom kōj lekker etten en dreenken

Boerenleenbank De Lutte
MET KANTOREN TE DE LUTTE
OVERDINKEL, GLANERBRUG
Hoge rente voor al Uw ingelegde spaargelden. Lage hyp.- en voorschot-rente

TRACTOREN
SCHOLTEN

Deurningen - Tel. 228

- Denekamp -

om zijn natuurschoon, zijn bezienswaardigheden, waaronder een natuurhistorisch museum, en zijn goede logies accommodatie, zeer bekend als
VACANTIEOORD
biedt tevens gunstige gelegenheid voor
INDUSTRIEVESTIGING
Voordelig terrein. ruime arbeidsmarkt, bevolking volkomen industrie-minded. Inl. bij het Gem.huis.

WAAROM NAAR:

Ootmarsum?
Karakteristiek stadje, rijk aan folklore, bos en hei, A.N.W.B. — oriënteertafel, 't hoogste punt van Twente.
Schitterende vergezichten over Twente en Duitsland
NIEUW verwarmd openluchtzwembad!

Makelaarskantoor
ROTTINK N.V.

Deldenerstraat 36-38, Telefoon 13041, Hengelo (O.)
VASTE GOEDEREN ♦ ASSURANTIËN ♦ HYPOTHEKEN

Ijzerwaren, Gereedschappen, Bouwbeslag, Tuin- en Huish. artik.

A.H.K. Aanknoef
OLDENZAALSSTRAAT 61
HENGELO

EEN ABONNEMENT OP DIT
BLAD KOST f 4.80 PER JAAR

Voor al uw
elektrische installaties
op elk gebied
N.V. Electro
Techn. Bureau
v/h Sterckel
BEEKSTRAAT 10a - HENGELO

Het wonder Willemsplein 37
HENGELO
van Hengelo Magazijn voor
Rijwielen, Onderdelen en Electra

Garage

J. WARMINK
en Zoon
Datsun-dealer
VOOR
Hengelo en omgeving

VERLICHTING
v. Merksteijn
Burg. Jansenplein 35 · Tel. 18556

Schoenen en reparaties Marktstraat 19
Hengelo
SJOERD van der LAAN

BEVOLKINGSVERMEERDERING

Begunstigd door de mogelijkheden, die de landbouw biedt na de 80-jarige oorlog ('Westfaalse Vrede', Münster ao. 1648) neemt de bevolking in de parochie Denekamp gestadig toe. In 1661 willigt de Heer van Twickel, Drost van Twente, een verzoek in van de ingezetenen van Denekamp, te kennen gevende dat *'sy sich onder elkaer verbonden hadden, dat allen die van buyten in het dorp komen wonen of daer trouwen, gehouden sullen wesen één roede straets te maeken off die weerdije daervoor te betaelen' (een zekere oppervlakte straat aan te leggen of de aanlegkosten daarvan te betalen; ¹²)*.

Blijkens de hoofdgeldkohieren uit 1675 en 1723, vindt in de tussenliggende jaren de grootste bevolkingsvermeerdering van geheel Overijssel plaats op het platteland van Twente en wel in de richteramten Oldenzaal, Enschede en Ootmarsum (onder welk laatste richterambt DENEKAMP behoort), waarna Haaksbergen en Delden komen. Van alle buurtschappen heeft dan het kerkdorp Losser de grootste vooruitgang geboekt, hetgeen spoedig daarna van Denekamp kan worden gezegd; ¹³). Daarmee lopen we echter vooruit op de 18de eeuw. (Wordt vervolgd.)

HOGER ONDERWIJS

VAN TECHN. HOGESCHOOL TOT UNIVERSITEIT

ENSCHEDA — De minister van onderwijs, dr. Veringa, die bezig is met het afleggen van bezoeken aan gegadigden voor de 8ste medische faculteit, vertrok 3 april jl. per 'Friendship' van de vliegbasis 'Twenthe' met in zijn binnenzak een rapport over de ontwikkeling van Techn. Hogeschool tot Universiteit. Daarin geeft de Hogeschool Twente te kennen, uit te willen groeien tot een universiteit, waarin drie wetenschapsgebieden tot een harmonische ontwikkeling komen. Deze gebieden zijn: technische- maatschappij- en biowetenschappen.

MANIFESTATIE 8ste MEDISCHE FACULTEIT

HENGELA — Negen kamerleden van acht verschillende fracties in de Tweede Kamer hebben op 18 april in de hal van het Hengelose Stadhuis kennis kunnen nemen van Twente's argumenten voor een medische faculteit in deze streek. De manifestatie werd georganiseerd door alle politieke partijen in Twente en kreeg in de koffiepauze bijval van honderden automobilisten en vrachtrijders, die in een lange kolonne luid claxonnerend en toeterend langs het stadhuis reden.

GEMEENTE

STAD DELDEN (NA EEN EEUW) WEER EIGEN BURGEMEESTER

DELDEN — Met de benoeming van mr. J. W. M. Rademaker tot burgemeester van Stad-Delden, kwam deze maand een einde aan een situatie, die reeds bestaat sinds 1845 toen de burgemeester van Ambt-Delden — mr. Diederik Jan Weerts — zijn ambt neerlegde. Sedertdien berustte het burgemeesterschap van de beide Deldense gemeenten in één hand.

Per 1 aug. 1965 ging jhr. mr. L. O. M. van Nispen tot Sevenaer met pensioen als burgemeester van Stad en Ambt. De in datzelfde jaar benoemde waarnemend burgemeester, de heer L. H. H. R. van Wensen, blijft zijn functie ten behoeve van Ambt-Delden vervullen totdat ook voor deze gemeente een burgemeester is benoemd.

Overigens zijn de grenscorrecties tussen Stad- en Ambt-Delden nog lang niet rond. Gebleken is namelijk dat de vaste commissie in de Kamer die het wetsvoorstel moet voorbereiden, het onderling niet eens kan worden. Sommigen voelen niets voor deze correcties en willen slechts samenvoeging, anderen stemmen wel in met de beoogde wijzigingen. De kans is groot, dat de commissie zich binnenkort nog eens komt oriënteren.

TUBBERGEN WERKT NIET MEE AAN STICHTING CREMATORIUM

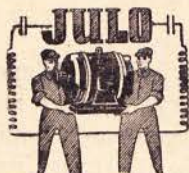
TUBBERGEN — De gemeenteraad van Tubbergen besloot op 1-5-69 met algemene stemmen, vooralsnog geen medewerking te verlenen bij de tot stand koming van een crematorium in Twente. Het samenwerkingsorgaan Stedenband Twente had om medewerking van de gemeente Tubbergen verzocht omdat een crematorium ook 'n streekfunctie heeft.

B. en W. schreven in een voorstel aan de raad dat zij „gelet op de levensbeschouwelijke instelling van schier heel de bevolking van onze gemeente” aanleiding zagen om „vooralsnog” geen medewerking aan het stichten van een Twents crematorium te verlenen. Alleen de raadsleden J. W. Veenhof (onze gem. één gem.) en J. H. Scholten (kvp) verweten het college een onelegante houding, omdat B. en W. - volgens hen - hierdoor afbreuk doen aan de Twentse samenwerkingsgedachte. De beide raadsleden stemden echter niet tegen het voorstel toen bleek dat de meerderheid van de raadsleden het met het college eens was.

enschede

A. v. d. Leest Radio
Enschede Televisie

Radio onderdelen - Electrotechnische artikelen
Erkend reparateur en installateur
OLDENZAALSESTRAAT 39 - TEL. 10688

Motor defect?
naar **JULO**
direct !!!

Pyrmontstraat 15 · 19
ENSCHÉDE

BOERENLEENBANK
Enschede-Lonneker
de bank voor iedereen!

FAZANTSTR. 116, ENSCH. - Bijkant.: Boulevard 1945 Enschede; Schoft. Reimerstr. 31, Lon.

oostvogel
sinds
1785

ENSCHÉDE

Haversstraatpassage 1-3

Fijnhout- en Triplexhandel
Fa. W. LANGE

Spelbergsweg 37, Tel. 4538
levert: Fijnhout, Triplex, Hard- en
zachtbaard, Vlas- en spaanplaat enz.

ADVERTEREN IS ETALEREN

Voor
lijn- en rastercliché's
Clichébedrijf

**NV v/h Firma
M. J. v. d. Loeff**

Achter 't Hofje 3-7, tel. 19266

Verschenen:

W. Dingeldein,

SINGRAVEN

2e druk van dit fraaie boek, al
jaren niet meer verkrijgbaar.
110 blz., met 40 foto's, geb. 9.75.

Bij Uw boekhandel en uitgever

Uitg. WITKAM, Enschede
de Klomp 22 (tel. 05420/12773)

FA. H. v. d. BERG

OLDENZAALSESTRAAT 65 - TEL. 12543
STEUNZOLEN, ELAST. KOUSEN,
BREUKBANDEN

Leverancier voor alle ziekenfondsen

Het bekende adres voor het
leveren van alle bekende merken

gazon- en motormaaiers

(ABNER. BRILL. POLBATE. HUSQVARNA)

Fijn-
slijperij **H. v. d. Meer en zn**

BLEEKERSTR. 18 - ENSCHÉDE

Voor herenkleding
het beste bij **Besters**

Van Loenshof 12, Enschede

TELEVISIE
*
HOOR
APPARATEN
*
RADIO

Blijvende service!

Jan LANGKAMP
LANGESTR. 52 TEL. 2 1695 ENSCHÉDE.

S. TEN CATE

STAALHARDERIJ

Hessenweg 1 - 9 - Tel. 15413

MINTEX-REMDIENST

Dr. Benthemstr. 35 - Tel. 15418

ADOLFS & PENNINK

studieboeken
pocketbooks - romans

Een **BRIL**, die werkelijk prettig zit
is gemaakt door

Remmelt Pit

Kalenderstraat 24-26 Enschede

FOTO **GOBO** FILM

Van Loenshof 10 Tel. 15271
Filiaal: Olliemolensingel 37 Tel. 16118

**Machinefabriek
ARENS & Zn**

► tandwielen
Perikweg 52

DIVERSE PLAATSEN

WAVIN DEALER

P.V.C.-rioleringsbuizen, regenwateraf-
voerbuizen, draineerbuizen, kiezelbak-
ken, ontluichtingskappen, ontluichtings-
pannen, dakramen, Plastic folies, Pla-
stic schuimprofielen, Polyester golfplaten
VOOR ALLE KUNSTSTOFFEN:

MORSELT

BOUWMATERIALEN C.V.

Industriestr. 8 - BORNE - tel. 05409/1166

**SIMCA-DEALER
TINSELBOER JANSEN**

Marktstraat 18 - Tel. 1288 - BORNE

Wilt ge werkelijk bromfiets-
genot? Koop dan een Zun-
dapp, Batavette of Motom.

De beste bromfietsen en de beste service.

Waarom een horloge, dat U
telkens moet opwinden?
Een Zwitsers automatisch horloge
windt zichzelf op!

Ruud Knoef

BORNE

Grotestr. 239 (naast Huish.school)

Rijssen DE GLIMLACH
VAN
TWENTE

* Een typisch landstadje temidden van de bossen
* Een ideaal oord voor een rustige vakantie
INLICHTINGEN VVV RIJSSSEN TEL. 2303

UIT STAD EN STREEK

INFORMATIECENTRUM MIL. DIENSTPLICHT

HENGELO — Op 1 mei start in het kath. instituut voor maatschappelijk werk aan de Schalkburgerstraat 25-c een informatiecentrum voor dienstplichtigen. Het centrum werkt onder een curatorium dat bestaat uit de heren drs. G. H. M. Lenferink (r.k.), drs. R. van de Bor (Ev. Luth.) en J. de Boer (Hum. Verb.). In Amsterdam, Enschede, Groningen en Zaandam bestaan reeds van dergelijke centra, terwijl in Vlaardingen en Eindhoven centra in oprichting zijn. Het curatorium wijst er op, dat het informatiecentrum niet de bedoeling heeft dienstweigering in de hand te werken, maar wil helpen om tot een verantwoorde beslissing te komen, ondermeer door de mogelijkheid van alternatieve dienstplicht of werken in ontwikkelingslanden onder ogen te zien.

(Het jaarlijkse bericht, dat de 'Wehrbeauftragte' van het Westduitse parlement - Mathias Hoogen - heeft voorgelegd aan de Bundeswehr, geeft aan, dat het aantal dienstweigeraars in de Bondsrepubliek zich binnen het laatste jaar rondweg verviervoudigd heeft.)

AKI-STUDENTEN IN PROTESTMARS NAAR GEWESTELIJK ARBEIDSBUREAU

ENSCHEDA — De studenten van de Academie voor Kunst en Industrie te Enschede trokken op 1 april in een protestmars naar het gewestelijk arbeidsbureau aldaar. Zij deelden de directeur van het G.A.B. mee, dat zij symbolisch „de heer AKI” als werkzoekende kwamen laten inschrijven, omdat zij van mening zijn dat het kunstonderwijs financieel misdeeld wordt wat betreft de mogelijkheid om materialen te kopen. De AKI ontvangt jaarlijks f 18.000 materialengeld, hetgeen neerkomt op circa 90 gulden per leerling.

DISTRICT TWENTE KNAU BESTAAT 50 JAAR

ENSCHEDA — Op 27 april was het 50 jaar geleden dat in café Eulderink te Hengelo (ao. 1919) de Twentse Athletiek Bond (TAB) werd opgericht, later gewijzigd in het 'District Twente van de Kon. Ned. Athletiek Unie'.

STAD DELDEN VRAAGT SNELLE GRENSWIJZIGING

DELDEN — De gemeente Stad-Delden heeft op 15 april een motie verzonden aan de Tweede Kamer van de Staten Generaal, waarin wordt aangedrongen op een zo spoedig mogelijke uitvoering van de grenswijziging met de gem. Ambt-Delden.

PAASVUREN IN TWENTE

Alom brandden in Twente op de Eerste Paasdag weer de 'baokens'. In Almelo werd een vuur ontstoken aan de Castellolaan in de buurt van het P.I. Ziekenhuis. Verder in Boekelo (Kwinkelerweg), Borne (Letterveldweg), Delden (op 'de Mors' door de oudste inwoner), De Lutte (Nachtegaalstraat), Denekamp (Berghummerstraat). De traditionele gebruiken rondom 't paosstaok sleppen in laatstgenoemde plaats kregen aandacht in het paasprogramma van de Ned. Radio Unie: 'zoeklicht op Nederland'. In Enschede brandde een paasvuur op 't Hogeland en 't Ribbelt. Verder in Glanerbrug (Nw. Frieslandstraat), Goor (Wheeweg en Van Kollaan), Hengelo (Drilscholtenweg en Wethoud. Kampstraat), Hertme (Piepersveldweg), Lonneker (Lonnekermolenw.), Markelo (Markeloseberg), Oele (Albersdijk), Oldenzaal (Schapendijk), Ootmarsum (Kuiperberg), Vriezenveen (bij kerkhof), en Weerselo (Bosweg in 't kerkdorp Rossum). De paasdrukke aan de grens was aanzienlijk. Bij de doorlaatposten te Glanerbrug en Denekamp ontstonden lange files.

WATERSCHAPPEN 'BENEDEN DINKEL' EN 'REGGE' SAMENGEVOEGD

ZWOLLE — Met algemene stemmen hebben Provinciale Staten op 16 april de samenvoeging van de waterschappen 'Beneden Dinkel' en 'Regge' goedgekeurd. De bedenkingen waren vooral gericht op de onmogelijkheid om in het Dinkeldal maatregelen te nemen tegen de periodieke overstroming. KVP-fractie leider B. A. A. Engelbertink acht het noodzakelijk dat Waterschap, Gedeputeerde Staten, Natuurbescherming en Landbouw gaan samenwerken om een oplossing te vinden voor de jaarlijkse wateroverlast aan de bewoners in dit gebied.

almelo

HOTEL-CAFÉ-RESTAURANT

de Mooie Vrouw

(TEVENS BENZINE-STATION)

Een van de oudste zaken in Twente
OOTMARSUMSESTRAAT 488 - ALMELO

Nutspaarbank UW bank

Hoofdkantoor Almelo
WIERDENSESTRAAT 22Bijkantoren te Almelo, Wierden,
Vriezenveen, Rijssen, Nijverdal en
Coevorden

Het Twentse Serviezenhuis

Heeringa & Co

Grotestr. 79, ALMELO
Nieuwstr. 36 HengeloWedgwood, Spode,
Royal - Copenhagen

Coöperatie

De Landbouwcoöperatie

is een bolwerk ter beveiliging
ter verdediging
ter bevordering
van de economische belangen
van de vrije zelfstandige onder-
nemers in de landbouw te weten
de Boeren.COÖP. LANDBOUWERS-
BANK EN HANDELSVER.

ADVERTEREN IS ETALEREN

- VEEVOEDER
- KUNSTMEST EN
- LANDBOUW-

[BENODIGDHEDEN
in de beste kwaliteiten !!!]

Door grote
omzet **A.B.T.B.**
lage prijzen bij **ALMELO**

Veur MEUBELS en allens, wat
er zo biejkomp kieken, naar:
TOON a.d. *Tuinstraat*

Tel. 3880

In vroger dage daansen de leu op
de dell' n veertoer. Weer völ later
'n zeuvsproonk. Rechervoortfoxtrot,
wals en cha cha cha in niejmoode
daansscholen:

Wim POLMAN

Ootmarsumsestraat 26 - Tel. 4880

FOTO ROOS

SINDS
1905

foto-service

Bornsestraat 26, Tel. 2563

drogisterij - parfumerie PRÜMERS

Bornsestraat 72 - Tel. 5650

Het huis voor geschenken

DIVERSE PLAATSEN

Met onze mengvoeders altijd de
hoogste productie. **Kunstmeststof-**
fien; keuze uit vele soorten. Ruim
gesorteerd in **vaste brandstoffen**.
Bij ons is het rustig en voordelig
tanken voor brommers, auto's en
tractoren.

C.A. & V.V. BORNERBROEK

Coop. „De Landbouw” W.A. GOOR

Het adres voor:

Mengvoeders onder C.L.O.-
contrôle, Meststoffen, Brand-
stoffen, Bestrijdingsmiddelen,
Kruidenierswaren, Landbouw-
werkzaamheden enz.

Hotel Haarhuis Zenderen

In 't herte van Twente

DIVERSE PLAATSEN

BOERENLEENBANK

Albergen

De SPAARBANK voor stad en land
Maak gebruik van lopende rekeningen
Alle inlichtingen aan de bank

C.L.V. LANDBOUWERSBELANG

Haaksbergen

C.L.O.-mengvoeders

Ruwvoeders

Brandstoffen

BOERENLEENBANK

Wegdam

Voor alle bankzaken, Voorschotten,
Credieten en lopend rekeningverkeer.

BOERENLEENBANK

Bornerbroek

- De SPAARBANK
- verder alle

voor iedereen BANKZAKEN

ADVERTEREN IS ETALEREN

DENKT BIJ HET OPLOSSEN
VAN UW PROBLEMEN

RUIMTEVERWARMING

OOK AAN AARDGAS

Gem. Energiebedr. Rijssen

COOP. ZUIVELFABRIEK

De Eendracht ROSSUM

▼
Het beste adres voor alle zuivelprodukten

Wiej helpt met an de
bleui en veuroetgang
van **MAARKEL**
met wiede umgeffing

- Coöp. Boerenleenbank en
- Coöp. Landbouwvereniging

„de kop'ren smorre”

Twents ethoes in Maarkel
an de grote weg van Hengel naar Deamter
[Twentse specialiteiten]

LENING VAN 3½ MILJOEN VOOR CREMATORIUM

ENSCHEDÉ — Het bestuur van het openbaar lichaam Crematoria Twente heeft een geldlening van drieënhalf miljoen gulden afgesloten. Men hoopt in april volgend jaar met de bouw van een Twents crematorium te kunnen starten. Een daartoe strekkend schetsplan is in de maak.

Inmiddels is de regeling openbaar lichaam Crematorium Twente door gedeputeerde staten van Overijssel goedgekeurd en gepubliceerd in de Staatscourant. Het bestuur van het openbaar lichaam kan nu rechtsgeldige besluiten nemen.

NIEUWE AANWINSTEN VOOR BUURTSPOORWEG MUSEUM

ENSCHEDÉ — De stichting Museum Buurtspoorweg, die enige tijd geleden in Delmenhorst bij Bremen een Duitse stoomlocomotief uit het jaar 1925 kocht met de bedoeling om daarmee op de spoorlijn Enschede-Broekheurne (grens) een rijdend museum in te richten, kan zich verheugen over enige nieuwe aanwinsten.

Een suikerfabriek te Zeeuws-Vlaanderen schonk de stichting een circa 40 jaar oude locomotief van Belgische makelij.

In het Duitse Kassel kocht de stichting twee antieke personenrijtuigen van de Kassel-Naumburger Eisenbahn, een particuliere lokaalspoormaatschappij. Dit laatste materiaal is ongeveer een halve eeuw oud.

HEROPENING GALERIE 'DE POOK'

HENGELÓ — Op 25 april werd de bekende Hengelose galerie 'de Pook' op een nieuw adres — het herenhuis Deldenerstr. 77 — feestelijk heropend. Het Edison-ensemble musiceerde, de dichter R. Waskowski droeg voor uit eigen werk en de kunstschilder Frans Jansen uit Grollo exposeerde tien grote schilderijen benevens een aantal tekeningen en etsen. De publieke belangstelling was groot.

GEREFORMEERDEN IN R.K. KERK

ENSCHEDÉ — Met ingang van zondag 4 mei zullen de gereformeerden van de stadswijken Wesselerbrink (600 leden) en Boswinkel (250 leden) hun diensten houden in de kerk van de Verrijzenisparochie in de Wesselerbrink. Met het bestuur van de parochie is een kontrakt gesloten van vijf jaar. De Petrakapel, waarin de gereformeerden van genoemde wijken tot nog toe ter kerke gingen, wordt gesloopt.

BOEKEN

'SINGRAVEN'

BEELDEN UIT VERLEDEN EN HEDEN VAN EEN TWENTSE HAVEZATE

Onder auspiciën van de 'Edwina van Heek Stichting', die de havezate 'Singraven' te Denekamp beheert en dit landhuis vorig jaar gedeeltelijk voor het publiek heeft opengesteld, verscheen dezer dagen bij Uitgeverij Witkam de 2de druk van het boek 'Singraven'.

De auteur — wijlen W. H. Dingeldein uit Denekamp — assisteerde destijds prof. dr. Karl Döhmann (archivaris van de Vorst van Bentheim) bij de samenstelling van de geschiedenis van het Huis Singraven, welke arbeid werd verwerkt in vier boekdelen, uitgegeven te Brussel in 1934. Daar slechts weinigen in de gelegenheid zouden zijn, deze papierberg uit te lezen, bezorgde Dingeldein in 1948 een afgerond uittreksel van dit lijvige standaardwerk. De 1ste druk had een zeer beperkte oplage, zodat de laatste jaren op veilingen tot 50 gulden werd geboden voor dit 117 pagina's tellende boek. De thans verschenen 2de druk, waarnaar door liefhebbers met ongeduld werd uitgezien, bevat 143 pagina's, hetgeen te danken is aan een uitbreiding van het aantal illustraties, de toevoeging van gegevens over de merkwaardige folklore van Denekamp alsmede aan een omschrijving van de jongste lotgevallen der havezate, aanvullingen, waarmee de streekkenner A. C. Meyling uit Hengelo deze uitgave aanmerkelijk heeft verrijkt.

Het toeval wil, dat de verschijning van deze 2de druk samenvalt met de publikatie van een 'Kroniek van Denekamp' in dit blad, waarbij ondermeer het goed 'Singraven' ter sprake komt. Dit moge voor onze lezers een uitnodiging zijn, zich nog uitvoeriger op de hoogte te stellen van de boeiende geschiedenis van Huis Singraven annex landgoederen en watermolen in de gemeente Denekamp.

UITGEVERIJ WITKAM — ENSCHEDÉ — [9.75]

Tubbergen met Vasse en Hezingen

Rustige, bosrijke omgeving

Eenvoudige en gemoedelijke bevolking

Lage pensioenprijzen en lage tarieven.

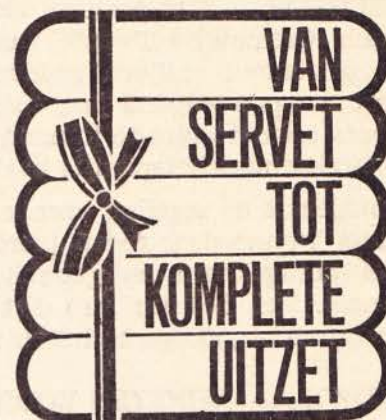
Inlichtingen V.V.V. Tubbergen

GENTLEROY VOOR VRIJETIJD- KLEDING

KONINKLIJKE TEXTIELFABRIEKEN
GEBR. VAN HEEK N.V. ENSCHEDE.

JORZOLINO

KONINKLIJKE TEXTIELFABRIEKEN
JORDAAN - TER WEEME N.V. HAAKSBERGEN

WIJ ZOEKEN EENZAME MANNEN !!

Meer dan 5000 serieuze eenzame Duitse vrouwen hebben hun lot in onze handen gelegd.

Zij zoeken een goede man om verder samen het leven te delen in voorspoed en tegenspoed.

Zij vragen een goede man en stellen geen hoge materiële eisen. Aangezien wij geen avonturiersters kunnen gebruiken zijn deze dames verplicht voor de eerste persoonlijke kennismaking naar U toe te komen.

VRAAGT U EENS ONZE UITGEBREIDE KLEUREN REPORTAGE.

U ontvangt deze zonder kosten en verdere verplichtingen.

Het Duits-Nederlandse Bemiddelingsbureau

P. v. NIEUWENHOVEN

POSTFACH 1466, 424 EMMERICH W.DLD.

ERICA-SERVICE

Doe het zelf en maak van uw tuin een LUSTHOF. Kosteloos maakt ERICA voor U een grondplan. *Vraagt inlichtingen.*

N.V. Aanneming-Mij. vh.

H. W. TE PAS

Enschede

Burgerlijke en Utiliteitsbouw
Gewapend Betonbouw
Grond- Water- en Wegenbouw

ADVERTEREN IS ETALEREN

VéGé

voor ^U levensmiddelen

guller met zegels... guller met guldens

Op VéGé-artikelen steeds
10 % kort. in geldzegels